

Topoloxía en \mathbb{R}^n

Cálculo

Grao en Enxeñería Mecánica e Grao en Tecnoloxías Industriais
Escola Politécnica de Enxeñería de Ferrol

- 1 Os espazos vectoriais \mathbb{R}^2 e \mathbb{R}^3
- 2 Produto escalar
- 3 Produto vectorial en \mathbb{R}^3
- 4 Aplicacións dos produtos escalar e vectorial
- 5 Coordenadas
- 6 Topoloxía en \mathbb{R}^n

O plano \mathbb{R}^2 e o espazo \mathbb{R}^3

Definimos os seguintes conxuntos:

$$\mathbb{R}^2 := \{(x, y) / x, y \in \mathbb{R}\}$$

$$\mathbb{R}^3 := \{(x, y, z) / x, y, z \in \mathbb{R}\}$$

O plano \mathbb{R}^2 e o espazo \mathbb{R}^3

Definimos os seguintes conxuntos:

$$\mathbb{R}^2 := \{(x, y) / x, y \in \mathbb{R}\}$$

$$\mathbb{R}^3 := \{(x, y, z) / x, y, z \in \mathbb{R}\}$$

Estes conxuntos están dotados das seguintes operacións:

Consideramos $(x_1, y_1), (x_2, y_2) \in \mathbb{R}^2$, $(x_1, y_1, z_1), (x_2, y_2, z_2) \in \mathbb{R}^3$ e $\lambda \in \mathbb{R}$.

- **Suma de vectores:**

$$\text{En } \mathbb{R}^2: (x_1, y_1) + (x_2, y_2) = (x_1 + x_2, y_1 + y_2)$$

$$\text{En } \mathbb{R}^3: (x_1, y_1, z_1) + (x_2, y_2, z_2) = (x_1 + x_2, y_1 + y_2, z_1 + z_2)$$

- **Produto por un escalar:**

$$\text{En } \mathbb{R}^2: \lambda(x_1, y_1) = (\lambda x_1, \lambda y_1)$$

$$\text{En } \mathbb{R}^3: \lambda(x_1, y_1, z_1) = (\lambda x_1, \lambda y_1, \lambda z_1)$$

O plano \mathbb{R}^2 e o espazo \mathbb{R}^3

Definimos os seguintes conxuntos:

$$\mathbb{R}^2 := \{(x, y) / x, y \in \mathbb{R}\}$$

$$\mathbb{R}^3 := \{(x, y, z) / x, y, z \in \mathbb{R}\}$$

Estes conxuntos están dotados das seguintes operacións:

Consideramos $(x_1, y_1), (x_2, y_2) \in \mathbb{R}^2$, $(x_1, y_1, z_1), (x_2, y_2, z_2) \in \mathbb{R}^3$ e $\lambda \in \mathbb{R}$.

- Suma de vectores:

$$\text{En } \mathbb{R}^2: (x_1, y_1) + (x_2, y_2) = (x_1 + x_2, y_1 + y_2)$$

$$\text{En } \mathbb{R}^3: (x_1, y_1, z_1) + (x_2, y_2, z_2) = (x_1 + x_2, y_1 + y_2, z_1 + z_2)$$

- Produto por un escalar:

$$\text{En } \mathbb{R}^2: \lambda(x_1, y_1) = (\lambda x_1, \lambda y_1)$$

$$\text{En } \mathbb{R}^3: \lambda(x_1, y_1, z_1) = (\lambda x_1, \lambda y_1, \lambda z_1)$$

Aos elementos de \mathbb{R}^2 e \mathbb{R}^3 chamámoslles **vectores** e aos do corpo \mathbb{R} chamámoslles **escalares**.

Correspondencia xeométrica

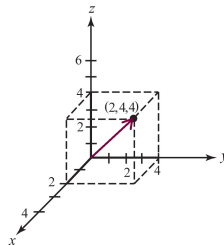
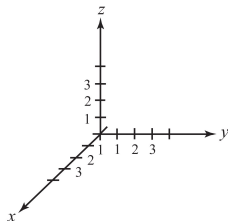
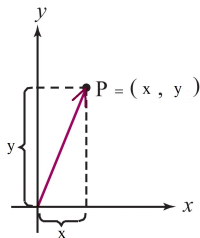
Identificación xeométrica: coordenadas cartesianas

Identificamos os vectores con segmentos de recta orientados, é dicir, con segmentos de recta cunha frecha no seu extremo.

Correspondencia xeométrica

Identificación xeométrica: coordenadas cartesianas

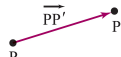
Identificamos os vectores con segmentos de recta orientados, é dicir, con segmentos de recta cunha frecha no seu extremo.

Propiedades:

- Se un vector ten a súa base na orixe, entón as coordenadas do seu extremo son as súas compoñentes.
- O vector que une os puntos $P = (x_1, y_1, z_1)$ e $P' = (x_2, y_2, z_2)$ represéntase polo segmento que une eses puntos e ten coordenadas

$$(x_2 - x_1, y_2 - y_1, z_2 - z_1)$$

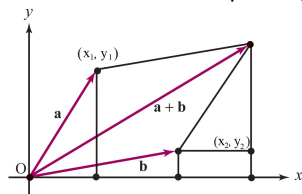
Operacións con vectores

A suma e o produto por escalares xeométricas correspóndense coas mesmas operacións alxébricas.

Operacións con vectores

A suma e o produto por escalares xeométricas correspóndense coas mesmas operacións alxébricas.

Os vectores súmanse pola regra do paralelogramo:

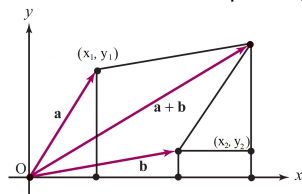

$$(x_1, y_1) + (x_2, y_2) = (x_1 + x_2, y_1 + y_2)$$

Operacións con vectores

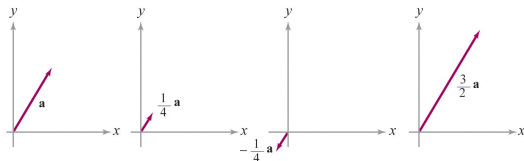
A suma e o produto por escalares xeométricas correspóndense coas mesmas operacións alxébricas.

Os vectores súmanse pola regra do paralelogramo:

$$(x_1, y_1) + (x_2, y_2) = (x_1 + x_2, y_1 + y_2)$$

O produto por un escalar “estira” ou “encolle” o vector pola medida do escalar e cambia o sentido do vector se o escalar é negativo:

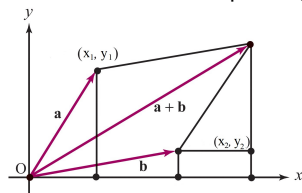

$$\begin{aligned}\frac{1}{4}(x, y) &= \left(\frac{x}{4}, \frac{y}{4}\right), \\ -\frac{1}{4}(x, y) &= \left(-\frac{x}{4}, -\frac{y}{4}\right), \\ \frac{3}{2}(x, y) &= \left(\frac{3x}{2}, \frac{3y}{2}\right).\end{aligned}$$

Operacións con vectores

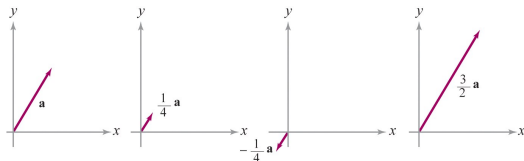
A suma e o produto por escalares xeométricas correspóndense coas mesmas operacións alxébricas.

Os vectores súmanse pola regra do paralelogramo:

$$(x_1, y_1) + (x_2, y_2) = (x_1 + x_2, y_1 + y_2)$$

O produto por un escalar “estira” ou “encolle” o vector pola medida do escalar e cambia o sentido do vector se o escalar é negativo:

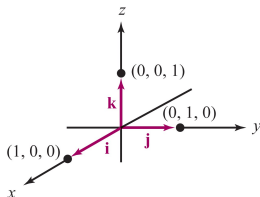

$$\begin{aligned}\frac{1}{4}(x, y) &= \left(\frac{x}{4}, \frac{y}{4}\right), \\ -\frac{1}{4}(x, y) &= \left(-\frac{x}{4}, -\frac{y}{4}\right), \\ \frac{3}{2}(x, y) &= \left(\frac{3x}{2}, \frac{3y}{2}\right).\end{aligned}$$

Para pensar: Como se restan dous vectores? Hai relación entre a resta e a diagonal do paralelogramo?

Os vectores i, j, k

Introducimos os vectores i, j e k nas direccións dos eixes coordenados:

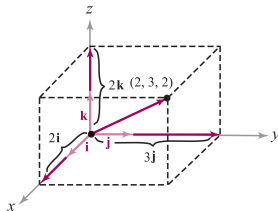

$$\bullet i = (1, 0, 0) \quad \bullet j = (0, 1, 0) \quad \bullet k = (0, 0, 1)$$

Estes vectores permiten escribir calquera vector $v = (v_1, v_2, v_3)$ de \mathbb{R}^3 da forma

$$v = v_1 i + v_2 j + v_3 k.$$

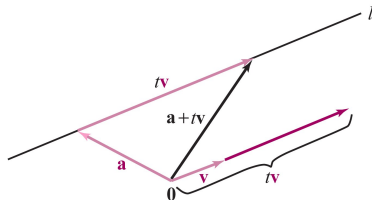
Exemplo: representamos
o vector $(2, 3, 2)$

Ecuacións paramétricas da recta

- A ecuación da recta a través do punto \mathbf{a} e na dirección do vector \mathbf{v} é:

$$\mathbf{r}(t) = \mathbf{a} + t \mathbf{v}.$$

- As ecuacións da recta a través dos puntos (a_1, b_1, c_1) e (a_2, b_2, c_2) son:

$$x = a_1 + t(a_2 - a_1)$$

$$y = b_1 + t(b_2 - b_1)$$

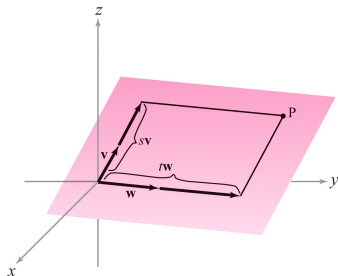
$$z = c_1 + t(c_2 - c_1)$$

Ecuación paramétrica do plano

O plano a través da orixe que contén aos vectores \mathbf{v} e \mathbf{w} está formado polos puntos da forma

$$\mathbf{p}(s, t) = s \mathbf{v} + t \mathbf{w},$$

onde s e t son parámetros que percorren os números reais.

Se o plano non pasa pola orixe e pasa polo punto \mathbf{a} , entón calquera punto do plano é da forma

$$\mathbf{p}(s, t) = \mathbf{a} + s \mathbf{v} + t \mathbf{w},$$

onde s e t son parámetros que percorren os números reais.

Índice

- 1 Os espazos vectoriais \mathbb{R}^2 e \mathbb{R}^3
- 2 Produto escalar
- 3 Produto vectorial en \mathbb{R}^3
- 4 Aplicacións dos produtos escalar e vectorial
- 5 Coordenadas
- 6 Topoloxía en \mathbb{R}^n

Produto escalar de vectores

Definición

O **produto escalar** dos vectores $\mathbf{v} = (x_1, y_1, z_1)$ e $\mathbf{w} = (x_2, y_2, z_2)$ defínese por:

$$\mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = x_1 x_2 + y_1 y_2 + z_1 z_2.$$

O produto escalar chámase así porque o resultado do produto é un escalar, é dicir, un número real.

Produto escalar de vectores

Definición

O **produto escalar** dos vectores $\mathbf{v} = (x_1, y_1, z_1)$ e $\mathbf{w} = (x_2, y_2, z_2)$ defínese por:

$$\mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = x_1 x_2 + y_1 y_2 + z_1 z_2.$$

O produto escalar chámase así porque o resultado do produto é un escalar, é dicir, un número real.

Propiedades: Para vectores $\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}$ e un número real α cúmprese:

- $\mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = \mathbf{w} \cdot \mathbf{v}$
- $(\mathbf{u} + \mathbf{v}) \cdot \mathbf{w} = \mathbf{u} \cdot \mathbf{w} + \mathbf{v} \cdot \mathbf{w}$
- $(\alpha \mathbf{v}) \cdot \mathbf{w} = \alpha \mathbf{v} \cdot \mathbf{w}$
- Dous vectores \mathbf{v} e \mathbf{w} son perpendiculares ou ortogonais se $\mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = 0$.

Produto escalar de vectores

Definición

O **produto escalar** dos vectores $\mathbf{v} = (x_1, y_1, z_1)$ e $\mathbf{w} = (x_2, y_2, z_2)$ defínese por:

$$\mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = x_1 x_2 + y_1 y_2 + z_1 z_2.$$

O produto escalar chámase así porque o resultado do produto é un escalar, é dicir, un número real.

Propiedades: Para vectores $\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}$ e un número real α cúmprese:

- $\mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = \mathbf{w} \cdot \mathbf{v}$
- $(\mathbf{u} + \mathbf{v}) \cdot \mathbf{w} = \mathbf{u} \cdot \mathbf{w} + \mathbf{v} \cdot \mathbf{w}$
- $(\alpha \mathbf{v}) \cdot \mathbf{w} = \alpha \mathbf{v} \cdot \mathbf{w}$
- Dous vectores \mathbf{v} e \mathbf{w} son perpendiculares ou ortogonais se $\mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = 0$.

Exemplo: os vectores $(1, -2, 3)$ e $(5, 1, -1)$ son perpendiculares, xa que $(1, -2, 3) \cdot (5, 1, -1) = 0$.

Norma dun vector

Norma dun vector

A lonxitude ou **norma** dun vector $\mathbf{v} = (v_1, v_2, v_3)$ vén dada por:

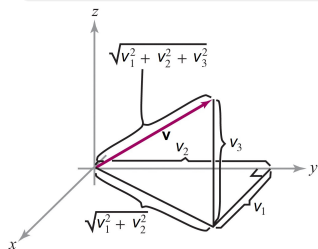
$$\|\mathbf{v}\| = \sqrt{\mathbf{v} \cdot \mathbf{v}} = \sqrt{v_1^2 + v_2^2 + v_3^2}.$$

Norma dun vector

Norma dun vector

A lonxitude ou **norma** dun vector $\mathbf{v} = (v_1, v_2, v_3)$ vén dada por:

$$\|\mathbf{v}\| = \sqrt{\mathbf{v} \cdot \mathbf{v}} = \sqrt{v_1^2 + v_2^2 + v_3^2}.$$

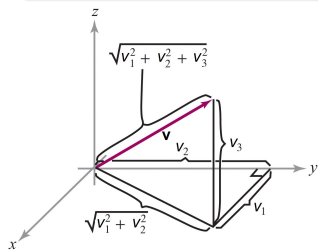

Norma dun vector

Norma dun vector

A lonxitude ou **norma** dun vector $\mathbf{v} = (v_1, v_2, v_3)$ vén dada por:

$$\|\mathbf{v}\| = \sqrt{\mathbf{v} \cdot \mathbf{v}} = \sqrt{v_1^2 + v_2^2 + v_3^2}.$$

Propiedades:

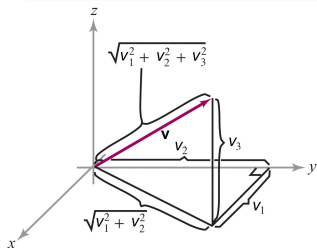
- A norma dun vector sempre é positiva ou cero: $\|\mathbf{v}\| \geq 0$. Ademais, se $\|\mathbf{v}\| = 0$ entón $\mathbf{v} = (0, 0, 0)$.
- $\|\alpha \mathbf{v}\| = |\alpha| \|\mathbf{v}\|$

Norma dun vector

Norma dun vector

A lonxitude ou **norma** dun vector $\mathbf{v} = (v_1, v_2, v_3)$ vén dada por:

$$\|\mathbf{v}\| = \sqrt{\mathbf{v} \cdot \mathbf{v}} = \sqrt{v_1^2 + v_2^2 + v_3^2}.$$

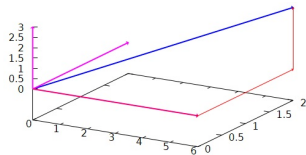
Propiedades:

- A norma dun vector sempre é positiva ou cero: $\|\mathbf{v}\| \geq 0$. Ademais, se $\|\mathbf{v}\| = 0$ entón $\mathbf{v} = (0, 0, 0)$.
- $\|\alpha \mathbf{v}\| = |\alpha| \|\mathbf{v}\|$

Exemplo:

Calculamos a norma do vector $(6, 2, 3)$ como segue:

$$\|(6, 2, 3)\| = \sqrt{6^2 + 2^2 + 3^2} = \sqrt{49} = 7.$$

Distancias e ángulos

Distancia: A norma dos vectores permítenos medir a distancia entre 2 puntos.

- a distancia entre os puntos P e Q vén dada pola norma do vector que une $P = (x_1, y_1, z_1)$ e $Q = (x_2, y_2, z_2)$:

$$\|\overrightarrow{PQ}\| = \|(x_2 - x_1, y_2 - y_1, z_2 - z_1)\| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2 + (z_2 - z_1)^2}$$

Distancias e ángulos

Distancia: A norma dos vectores permítenos medir a distancia entre 2 puntos.

- a distancia entre os puntos P e Q vén dada pola norma do vector que une $P = (x_1, y_1, z_1)$ e $Q = (x_2, y_2, z_2)$:

$$\|\overrightarrow{PQ}\| = \|(x_2 - x_1, y_2 - y_1, z_2 - z_1)\| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2 + (z_2 - z_1)^2}$$

Ángulos: A seguinte relación permítenos calcular o ángulo que forman dous vectores usando a súa norma e produto escalar.

Teorema

Sexan \mathbf{v} e \mathbf{w} dous vectores no espazo e sexa θ o ángulo entre eles. Entón:

$$\mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = \|\mathbf{v}\| \|\mathbf{w}\| \cos \theta, \quad 0 \leq \theta \leq \pi.$$

Distancias e ángulos

Distancia: A norma dos vectores permítenos medir a distancia entre 2 puntos.

- a distancia entre os puntos P e Q vén dada pola norma do vector que une $P = (x_1, y_1, z_1)$ e $Q = (x_2, y_2, z_2)$:

$$\|\vec{PQ}\| = \|(x_2 - x_1, y_2 - y_1, z_2 - z_1)\| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2 + (z_2 - z_1)^2}$$

Ángulos: A seguinte relación permítenos calcular o ángulo que forman dous vectores usando a súa norma e produto escalar.

Teorema

Sexan \mathbf{v} e \mathbf{w} dous vectores no espazo e sexa θ o ángulo entre eles. Entón:

$$\mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = \|\mathbf{v}\| \|\mathbf{w}\| \cos \theta, \quad 0 \leq \theta \leq \pi.$$

Desigualdade triangular

Para dous vectores calquera \mathbf{v} e \mathbf{w} cúmprese:

$$\|\mathbf{v} + \mathbf{w}\| \leq \|\mathbf{v}\| + \|\mathbf{w}\|$$

Distancias e ángulos

Distancia: A norma dos vectores permítenos medir a distancia entre 2 puntos.

- a distancia entre os puntos P e Q vén dada pola norma do vector que une $P = (x_1, y_1, z_1)$ e $Q = (x_2, y_2, z_2)$:

$$\|\vec{PQ}\| = \|(x_2 - x_1, y_2 - y_1, z_2 - z_1)\| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2 + (z_2 - z_1)^2}$$

Ángulos: A seguinte relación permítenos calcular o ángulo que forman dous vectores usando a súa norma e produto escalar.

Teorema

Sexan \mathbf{v} e \mathbf{w} dous vectores no espazo e sexa θ o ángulo entre eles. Entón:

$$\mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = \|\mathbf{v}\| \|\mathbf{w}\| \cos \theta, \quad 0 \leq \theta \leq \pi.$$

Desigualdade triangular

Para dous vectores calquera \mathbf{v} e \mathbf{w} cúmprese:

$$\|\mathbf{v} + \mathbf{w}\| \leq \|\mathbf{v}\| + \|\mathbf{w}\|$$

Para pensar: demostrar a Desigualdade triangular.

Índice

- 1 Os espazos vectoriais \mathbb{R}^2 e \mathbb{R}^3
- 2 Produto escalar
- 3 Produto vectorial en \mathbb{R}^3**
- 4 Aplicacións dos produtos escalar e vectorial
- 5 Coordenadas
- 6 Topoloxía en \mathbb{R}^n

Produto vectorial

Produto vectorial

O produto vectorial de $v = (v_1, v_2, v_3)$ e $w = (w_1, w_2, w_3)$ é o vector:

$$v \times w = \begin{vmatrix} v_2 & v_3 \\ w_2 & w_3 \end{vmatrix} i - \begin{vmatrix} v_1 & v_3 \\ w_1 & w_3 \end{vmatrix} j + \begin{vmatrix} v_1 & v_2 \\ w_1 & w_2 \end{vmatrix} k.$$

Ou, simbolicamente,

$$v \times w = \begin{vmatrix} i & j & k \\ v_1 & v_2 & v_3 \\ w_1 & w_2 & w_3 \end{vmatrix}.$$

Produto vectorial

Produto vectorial

O produto vectorial de $v = (v_1, v_2, v_3)$ e $w = (w_1, w_2, w_3)$ é o vector:

$$v \times w = \begin{vmatrix} v_2 & v_3 \\ w_2 & w_3 \end{vmatrix} i - \begin{vmatrix} v_1 & v_3 \\ w_1 & w_3 \end{vmatrix} j + \begin{vmatrix} v_1 & v_2 \\ w_1 & w_2 \end{vmatrix} k.$$

Ou, simbolicamente,

$$v \times w = \begin{vmatrix} i & j & k \\ v_1 & v_2 & v_3 \\ w_1 & w_2 & w_3 \end{vmatrix}.$$

Propiedades:

- $v \times w = 0 \Leftrightarrow (v = 0 \text{ ou } w = 0 \text{ ou } v \parallel w).$
- $v \times w = -w \times v.$
- $v \times (w + u) = (v \times w) + (v \times u).$
- $(\alpha v) \times w = \alpha(v \times w).$

Produto vectorial

Produto vectorial

O produto vectorial de $v = (v_1, v_2, v_3)$ e $w = (w_1, w_2, w_3)$ é o vector:

$$v \times w = \begin{vmatrix} v_2 & v_3 \\ w_2 & w_3 \end{vmatrix} i - \begin{vmatrix} v_1 & v_3 \\ w_1 & w_3 \end{vmatrix} j + \begin{vmatrix} v_1 & v_2 \\ w_1 & w_2 \end{vmatrix} k.$$

Ou, simbolicamente,

$$v \times w = \begin{vmatrix} i & j & k \\ v_1 & v_2 & v_3 \\ w_1 & w_2 & w_3 \end{vmatrix}.$$

Propiedades:

- $v \times w = 0 \Leftrightarrow (v = 0 \text{ ou } w = 0 \text{ ou } v \parallel w).$
- $v \times w = -w \times v.$
- $v \times (w + u) = (v \times w) + (v \times u).$
- $(\alpha v) \times w = \alpha(v \times w).$

Comprovamos que

$$i \times i = 0, \quad j \times j = 0, \quad k \times k = 0.$$

$$i \times j = k, \quad j \times k = i, \quad k \times i = j.$$

Produto mixto

Produto mixto

Dados 3 vectores \mathbf{u} , \mathbf{v} e \mathbf{w} de \mathbb{R}^3 , defínese o seu produto mixto como o número real seguinte:

$$\mathbf{u} \cdot (\mathbf{v} \times \mathbf{w})$$

Producto mixto

Producto mixto

Dados 3 vectores \mathbf{u} , \mathbf{v} e \mathbf{w} de \mathbb{R}^3 , defínese o seu produto mixto como o número real seguinte:

$$\mathbf{u} \cdot (\mathbf{v} \times \mathbf{w})$$

Da expresión dos produtos escalar e vectorial deducimos que se $\mathbf{u} = (u_1, u_2, u_3)$, $\mathbf{v} = (v_1, v_2, v_3)$ e $\mathbf{w} = (w_1, w_2, w_3)$, entón

$$\mathbf{u} \cdot (\mathbf{v} \times \mathbf{w}) = \begin{vmatrix} u_1 & u_2 & u_3 \\ v_1 & v_2 & v_3 \\ w_1 & w_2 & w_3 \end{vmatrix}.$$

Produto mixto

Produto mixto

Dados 3 vectores \mathbf{u} , \mathbf{v} e \mathbf{w} de \mathbb{R}^3 , defínese o seu produto mixto como o número real seguinte:

$$\mathbf{u} \cdot (\mathbf{v} \times \mathbf{w})$$

Da expresión dos produtos escalar e vectorial deducimos que se $\mathbf{u} = (u_1, u_2, u_3)$, $\mathbf{v} = (v_1, v_2, v_3)$ e $\mathbf{w} = (w_1, w_2, w_3)$, entón

$$\mathbf{u} \cdot (\mathbf{v} \times \mathbf{w}) = \begin{vmatrix} u_1 & u_2 & u_3 \\ v_1 & v_2 & v_3 \\ w_1 & w_2 & w_3 \end{vmatrix}.$$

Desta expresión podemos deducir que $\mathbf{u} \cdot (\mathbf{v} \times \mathbf{w}) = \mathbf{v} \cdot (\mathbf{w} \times \mathbf{u}) = \mathbf{w} \cdot (\mathbf{u} \times \mathbf{v})$. Por outro lado, séguese tamén que se \mathbf{u} está no plano xerado por \mathbf{v} e \mathbf{w} , é dicir, $\mathbf{u} = \alpha\mathbf{v} + \beta\mathbf{w}$, entón

$$\mathbf{u} \cdot (\mathbf{v} \times \mathbf{w}) = 0.$$

Polo tanto, temos que $\mathbf{v} \times \mathbf{w}$ é perpendicular ao plano xerado por \mathbf{v} e \mathbf{w} .

Interpretación xeométrica do produto vectorial

Para coñecer a lonxitude do produto vectorial $\mathbf{v} \times \mathbf{w}$ calculamos:

$$\begin{aligned}
 \|\mathbf{v} \times \mathbf{w}\|^2 &= \left\| \begin{vmatrix} v_2 & v_3 \\ w_2 & w_3 \end{vmatrix} \mathbf{i} - \begin{vmatrix} v_1 & v_3 \\ w_1 & w_3 \end{vmatrix} \mathbf{j} + \begin{vmatrix} v_1 & v_2 \\ w_1 & w_2 \end{vmatrix} \mathbf{k} \right\|^2 \\
 &= \begin{vmatrix} v_2 & v_3 \\ w_2 & w_3 \end{vmatrix}^2 + \begin{vmatrix} v_1 & v_3 \\ w_1 & w_3 \end{vmatrix}^2 + \begin{vmatrix} v_1 & v_2 \\ w_1 & w_2 \end{vmatrix}^2 \\
 &= (v_2 w_3 - v_3 w_2)^2 + (v_1 w_3 - v_3 w_1)^2 + (v_1 w_2 - v_2 w_1)^2 \\
 &= (v_1^2 + v_2^2 + v_3^2)(w_1^2 + w_2^2 + w_3^2) - (v_1 w_1 + v_2 w_2 + v_3 w_3)^2 \\
 &= \|\mathbf{v}\|^2 \|\mathbf{w}\|^2 - (\mathbf{v} \cdot \mathbf{w})^2 = \|\mathbf{v}\|^2 \|\mathbf{w}\|^2 - \|\mathbf{v}\|^2 \|\mathbf{w}\|^2 \cos^2 \theta \\
 &= \|\mathbf{v}\|^2 \|\mathbf{w}\|^2 \sin^2 \theta
 \end{aligned}$$

Interpretación xeométrica do produto vectorial

Para coñecer a lonxitude do produto vectorial $\mathbf{v} \times \mathbf{w}$ calculamos:

$$\begin{aligned}
 \|\mathbf{v} \times \mathbf{w}\|^2 &= \left\| \begin{vmatrix} v_2 & v_3 \\ w_2 & w_3 \end{vmatrix} \mathbf{i} - \begin{vmatrix} v_1 & v_3 \\ w_1 & w_3 \end{vmatrix} \mathbf{j} + \begin{vmatrix} v_1 & v_2 \\ w_1 & w_2 \end{vmatrix} \mathbf{k} \right\|^2 \\
 &= \begin{vmatrix} v_2 & v_3 \\ w_2 & w_3 \end{vmatrix}^2 + \begin{vmatrix} v_1 & v_3 \\ w_1 & w_3 \end{vmatrix}^2 + \begin{vmatrix} v_1 & v_2 \\ w_1 & w_2 \end{vmatrix}^2 \\
 &= (v_2 w_3 - v_3 w_2)^2 + (v_1 w_3 - v_3 w_1)^2 + (v_1 w_2 - v_2 w_1)^2 \\
 &= (v_1^2 + v_2^2 + v_3^2)(w_1^2 + w_2^2 + w_3^2) - (v_1 w_1 + v_2 w_2 + v_3 w_3)^2 \\
 &= \|\mathbf{v}\|^2 \|\mathbf{w}\|^2 - (\mathbf{v} \cdot \mathbf{w})^2 = \|\mathbf{v}\|^2 \|\mathbf{w}\|^2 - \|\mathbf{v}\|^2 \|\mathbf{w}\|^2 \cos^2 \theta \\
 &= \|\mathbf{v}\|^2 \|\mathbf{w}\|^2 \sin^2 \theta
 \end{aligned}$$

Teorema

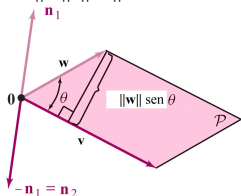
Sexan \mathbf{v} e \mathbf{w} dous vectores no espazo e sexa θ o ángulo entre eles. Entón:

$$\|\mathbf{v} \times \mathbf{w}\| = \|\mathbf{v}\| \|\mathbf{w}\| \sin \theta, \quad 0 \leq \theta \leq \pi.$$

Esta cantidade representa a área do paralelogramo determinado por \mathbf{v} e \mathbf{w} .

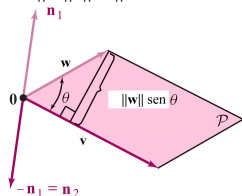
Propiedades do produto vectorial

O produto vectorial $\mathbf{v} \times \mathbf{w}$ é perpendicular a \mathbf{v} e a \mathbf{w} e ten lonxitude igual a $\|\mathbf{v}\| \|\mathbf{w}\| \sin \theta$:

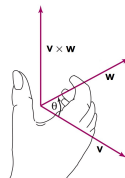

Propiedades do produto vectorial

O produto vectorial $\mathbf{v} \times \mathbf{w}$ é perpendicular a \mathbf{v} e a \mathbf{w} e ten lonxitude igual a $\|\mathbf{v}\| \|\mathbf{w}\| \sin \theta$:

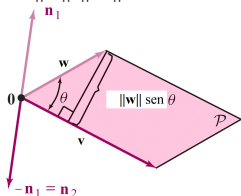

Pero hai 2 posibles eleccións, así que aplicamos a *regra da man dereita* para facer esta escolla.

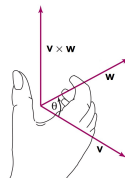

Propiedades do produto vectorial

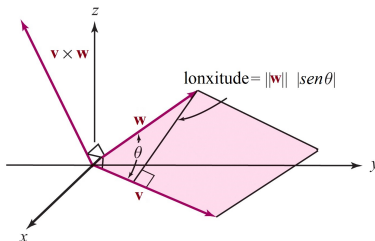
O produto vectorial $\mathbf{v} \times \mathbf{w}$ é perpendicular a \mathbf{v} e a \mathbf{w} e ten lonxitude igual a $\|\mathbf{v}\| \|\mathbf{w}\| \sin \theta$:

Pero hai 2 posibles eleccións, así que aplicamos a *regra da man dereita* para facer esta escolla.

Na seguinte figura representamos o vector $\mathbf{v} \times \mathbf{w}$, que é perpendicular ao plano xerado por \mathbf{v} e \mathbf{w} , está orientado segundo a *regra da man dereita* e ten lonxitude igual á área do paralelogramo que determinan \mathbf{v} e \mathbf{w} :

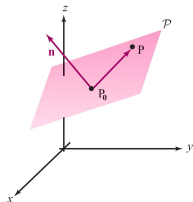
Index

- 1 Os espazos vectoriais \mathbb{R}^2 e \mathbb{R}^3
- 2 Produto escalar
- 3 Produto vectorial en \mathbb{R}^3
- 4 Aplicacións dos produtos escalar e vectorial**
- 5 Coordenadas
- 6 Topoloxía en \mathbb{R}^n

Ecuación do plano

Ecuación do plano:

Se un plano contén o punto $P_0 = (x_0, y_0, z_0)$ e $\mathbf{n} = (A, B, C)$ é un vector normal ao plano, entón un punto $P = (x, y, z)$ estará no plano se $\overrightarrow{P_0P} \cdot \mathbf{n} = 0$,

de onde se deduce a ecuación do plano

$$A(x - x_0) + B(y - y_0) + C(z - z_0) = 0,$$

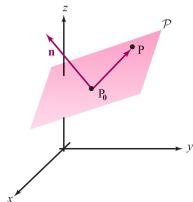
ou, escribindo $D = -Ax_0 - By_0 - Cz_0$,

$$Ax + By + Cz + D = 0.$$

Ecuación do plano

Ecuación do plano:

Se un plano contén o punto $P_0 = (x_0, y_0, z_0)$ e $\mathbf{n} = (A, B, C)$ é un vector normal ao plano, entón un punto $P = (x, y, z)$ estará no plano se $\overrightarrow{P_0P} \cdot \mathbf{n} = 0$,

de onde se deduce a ecuación do plano

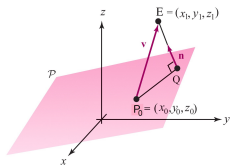
$$A(x - x_0) + B(y - y_0) + C(z - z_0) = 0,$$

ou, escribindo $D = -Ax_0 - By_0 - Cz_0$,

$$Ax + By + Cz + D = 0.$$

Distancia de un punto a un plano:

Para calcular a distancia do punto $E = (x_1, y_1, z_1)$ ao plano anterior, proxectamos o vector $\mathbf{v} = \overrightarrow{P_0E}$ sobre o vector normal unitario \mathbf{n} e calculamos a súa lonxitude:

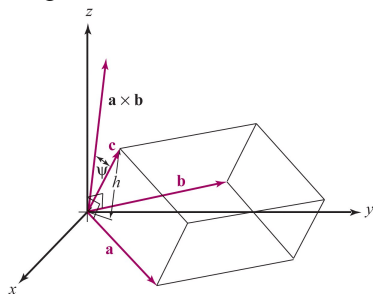
$$\frac{|\mathbf{v} \cdot \mathbf{n}|}{\|\mathbf{n}\|} = \frac{|A(x_1 - x_0) + B(y_1 - y_0) + C(z_1 - z_0)|}{\sqrt{A^2 + B^2 + C^2}},$$

ou

$$\frac{|Ax_1 + By_1 + Cz_1 + D|}{\sqrt{A^2 + B^2 + C^2}}$$

Volume dun paralelepípedo

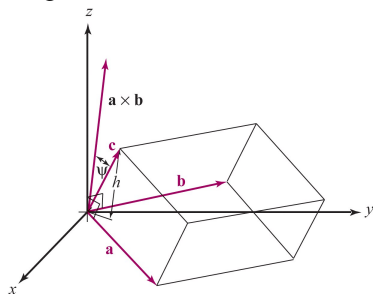
Dado un paralelepípedo determinado por vectores \mathbf{a} , \mathbf{b} e \mathbf{c} , como o da seguinte figura,

calculamos o seu volume achando a área da base determinada por \mathbf{a} e \mathbf{b} e multiplicándoa pola altura h :

Volume dun paralelepípedo

Dado un paralelepípedo determinado por vectores \mathbf{a} , \mathbf{b} e \mathbf{c} , como o da seguinte figura,

calculamos o seu volume achando a área da base determinada por \mathbf{a} e \mathbf{b} e multiplicándoa pola altura h :

Área da base determinada por \mathbf{a} e \mathbf{b} : $\|\mathbf{a}\| \|\mathbf{b}\| \sin \theta = \|\mathbf{a} \times \mathbf{b}\|$.

Altura h : $\|\mathbf{c}\| \cos \psi = \frac{\|\mathbf{c}\| \|\mathbf{a} \times \mathbf{b}\| \cos \psi}{\|\mathbf{a} \times \mathbf{b}\|} = \frac{\mathbf{c} \cdot (\mathbf{a} \times \mathbf{b})}{\|\mathbf{a} \times \mathbf{b}\|}$.

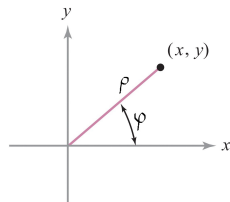
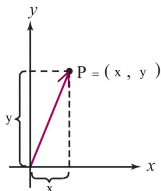
Volume do paralelepípedo: $\|\mathbf{a} \times \mathbf{b}\| \frac{\mathbf{c} \cdot (\mathbf{a} \times \mathbf{b})}{\|\mathbf{a} \times \mathbf{b}\|} = \boxed{\mathbf{c} \cdot (\mathbf{a} \times \mathbf{b})}$.

Index

- 1 Os espazos vectoriais \mathbb{R}^2 e \mathbb{R}^3
- 2 Produto escalar
- 3 Produto vectorial en \mathbb{R}^3
- 4 Aplicacións dos produtos escalar e vectorial
- 5 **Coordenadas**
- 6 Topoloxía en \mathbb{R}^n

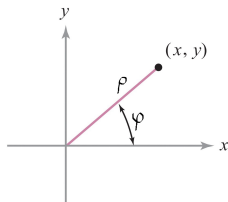
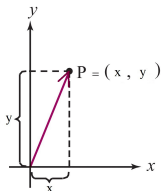
Coordenadas polares

As coordenadas cartesianas permiten identificar un punto do plano mediante as súas proxeccións nos eixes OX e OY , pero este non é o único xeito de facelo:

Coordenadas polares

As coordenadas cartesianas permiten identificar un punto do plano mediante as súas proxeccións nos eixes OX e OY , pero este non é o único xeito de facelo:

Coordenadas polares

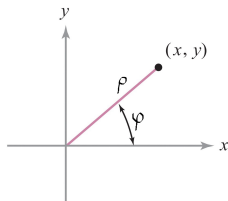
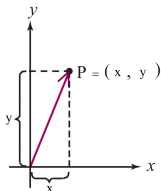
As **coordenadas polares** (ρ, φ) dun punto (x, y) no plano están dadas por:

$$x = \rho \cos \varphi, \quad y = \rho \sin \varphi.$$

onde $\rho \in [0, \infty)$ e $\varphi \in [0, 2\pi)$. Polo tanto $\rho = \sqrt{x^2 + y^2}$ e $\varphi = \arctan \frac{y}{x}$.

Coordenadas polares

As coordenadas cartesianas permiten identificar un punto do plano mediante as súas proxeccións nos eixes OX e OY , pero este non é o único xeito de facelo:

Coordenadas polares

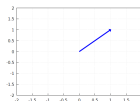
As **coordenadas polares** (ρ, φ) dun punto (x, y) no plano están dadas por:

$$x = \rho \cos \varphi, \quad y = \rho \sin \varphi.$$

onde $\rho \in [0, \infty)$ e $\varphi \in [0, 2\pi)$. Polo tanto $\rho = \sqrt{x^2 + y^2}$ e $\varphi = \arctan \frac{y}{x}$.

Exemplo:

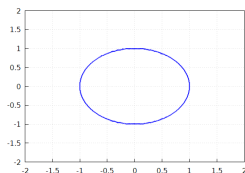
O punto $(1, 1)$ en coordenadas cartesianas correspóndese co punto $(\sqrt{2}, \frac{\pi}{4})$ en coordenadas polares.

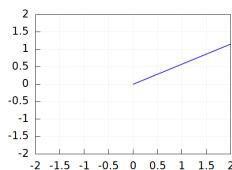
Coordenadas polares. Exemplos

Consideramos coordenadas polares (ρ, φ) e analizamos que sucede se $\rho = \text{constante}$ ou $\varphi = \text{constante}$.

$\rho = \text{constante}$

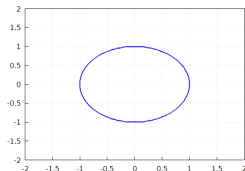
$\varphi = \text{constante}$

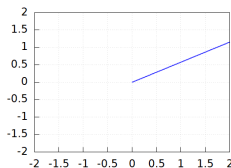
Coordenadas polares. Exemplos

Consideramos coordenadas polares (ρ, φ) e analizamos que sucede se $\rho = \text{constante}$ ou $\varphi = \text{constante}$.

$\rho = \text{constante}$

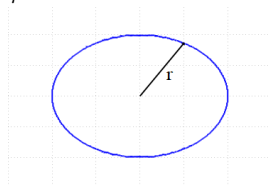
$\varphi = \text{constante}$

As coordenadas polares son moi axeitadas para describir conxuntos con simetría circular. Así, unha circunferencia C con centro na orixe e raio r , descríbese en coordenadas polares como:

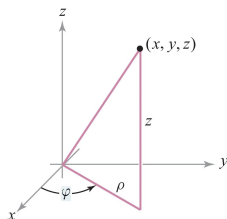
$$\begin{aligned} C &= \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 / x^2 + y^2 = r^2\} \\ &= \{(\rho, \varphi) \in [0, \infty) / \rho = r\} \end{aligned}$$

$\varphi = \text{constante}$

Coordenadas cilíndricas

Cando traballamos no espazo temos distintas formas de determinar un punto. Unha delas é utilizando as coordenadas cilíndricas:

Coordenadas cilíndricas

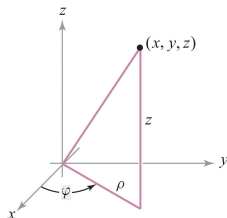
As **coordenadas cilíndricas** (ρ, φ, z) dun punto (x, y, z) no espazo están dadas por:

$$x = \rho \cos \varphi, \quad y = \rho \sin \varphi, \quad z = z.$$

Onde $\rho \in [0, \infty)$, $\varphi \in [0, 2\pi)$ e $z \in \mathbb{R}$.

Coordenadas cilíndricas

Cando traballamos no espazo temos distintas formas de determinar un punto. Unha delas é utilizando as coordenadas cilíndricas:

Coordenadas cilíndricas

As **coordenadas cilíndricas** (ρ, φ, z) dun punto (x, y, z) no espazo están dadas por:

$$x = \rho \cos \varphi, \quad y = \rho \sin \varphi, \quad z = z.$$

Onde $\rho \in [0, \infty)$, $\varphi \in [0, 2\pi)$ e $z \in \mathbb{R}$.

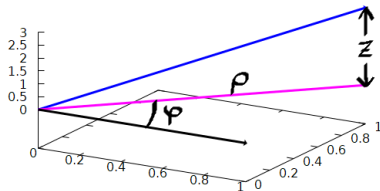
Exemplo: Para achar as coordenadas cilíndricas do punto $(1, 1, 3)$, proxectamos o punto no plano XY e utilizamos neste as coordenadas polares:

$$\rho = \sqrt{1^2 + 1^2} = \sqrt{2}$$

$$\varphi = \arctan 1 = \frac{\pi}{4}$$

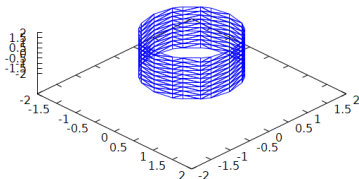
$$z = 3$$

O punto $(1, 1, 3)$ escríbese en coordenadas cilíndricas $(\sqrt{2}, \frac{\pi}{4}, 3)$.

Coordenadas cilíndricas

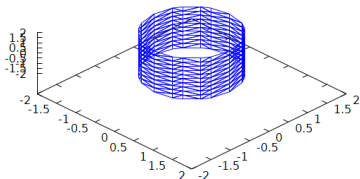
Tomamos coordenadas cilíndricas con $\rho = \text{constante}$:

A superficie que obtemos é un cilindro, por esta razón estas coordenadas se denominan cilíndricas e resultan axeitadas para traballar con rexións que teñen simetría circular ao redor do eixe OZ .

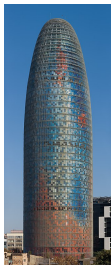
Coordenadas cilíndricas

Tomamos coordenadas cilíndricas con $\rho = \text{constante}$:

A superficie que obtemos é un cilindro, por esta razón estas coordenadas se denominan cilíndricas e resultan axeitadas para traballar con rexións que teñen simetría circular ao redor do eixe OZ .

Exemplos de edificios que poden ser descritos con coordenadas cilíndricas:

Fontes: es.wikipedia.org/wiki/Torre-Agbar

es.wikipedia.org/wiki/Estructura_hiperboloide

Coordenadas esféricas

Outra alternativa para traballar con puntos ou rexións no espazo son as coordenadas esféricas.

Coordenadas esféricas

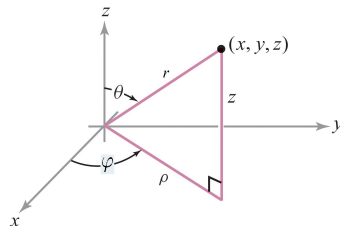
As **coordenadas esféricas** (r, φ, θ) dun punto (x, y, z) do espazo están dadas por:

$$x = r \sin \theta \cos \varphi,$$

$$y = r \sin \theta \sin \varphi,$$

$$z = r \cos \theta,$$

con $r \in [0, \infty)$, $\varphi \in [0, 2\pi)$, $\theta \in [0, \pi]$.

Coordenadas esféricas

Outra alternativa para traballar con puntos ou rexións no espazo son as coordenadas esféricas.

Coordenadas esféricas

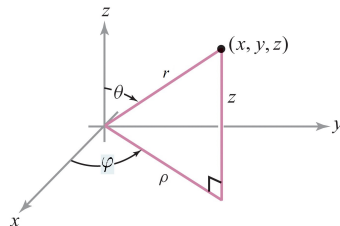
As **coordenadas esféricas** (r, φ, θ) dun punto (x, y, z) do espazo están dadas por:

$$x = r \sin \theta \cos \varphi,$$

$$y = r \sin \theta \sin \varphi,$$

$$z = r \cos \theta,$$

con $r \in [0, \infty)$, $\varphi \in [0, 2\pi)$, $\theta \in [0, \pi]$.

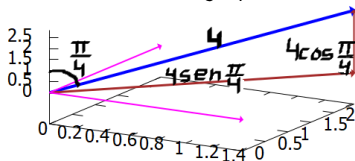

Exemplo: o punto $(\sqrt{2}, \sqrt{6}, 2\sqrt{2})$ ten coordenadas esféricas $(4, \frac{\pi}{3}, \frac{\pi}{4})$:

$$\sqrt{2} = 4 \sin \frac{\pi}{4} \cos \frac{\pi}{3} = 4 \frac{\sqrt{2}}{2} \frac{1}{2},$$

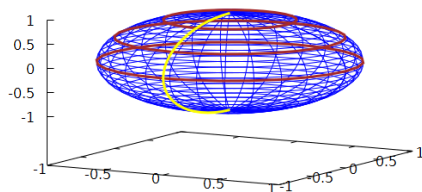
$$\sqrt{6} = 4 \sin \frac{\pi}{4} \sin \frac{\pi}{3} = 4 \frac{\sqrt{2}}{2} \frac{\sqrt{3}}{2},$$

$$2\sqrt{2} = 4 \cos \frac{\pi}{4} = 4 \frac{\sqrt{2}}{2},$$

Coordenadas esféricas

Cando fixamos a coordenada $r = \text{constante}$, a rexión que describimos é unha esfera:

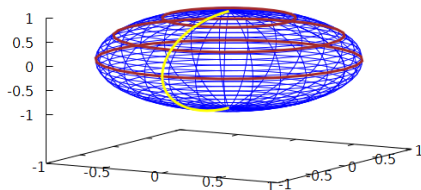

Para describir os puntos dunha esfera de raio r , só precisamos as coordenadas (φ, θ) para determinar un punto. Por este motivo se utilizan as coordenadas xeográficas *lonxitude* e *latitude*.

Aínda que habitualmente a lonxitude pode ser leste ou oeste e varía de 0 a 180 graos, esta coordenada mide o ángulo arredor do eixe OZ , como o fai φ nas coordenadas esféricas. Tamén a latitude pode ser norte ou sur e varía entre 0 e 90 graos, pero mide o ángulo con respecto ao plano XY , que en esencia coincide con medir o ángulo con respecto ao eixe OZ , como a coordenada θ .

Coordenadas esféricas

Cando fixamos a coordenada $r = \text{constante}$, a rexión que describimos é unha esfera:

Para describir os puntos dunha esfera de raio r , só precisamos as coordenadas (φ, θ) para determinar un punto. Por este motivo se utilizan as coordenadas xeográficas *lonxitude* e *latitude*.

Aínda que habitualmente a lonxitude pode ser leste ou oeste e varía de 0 a 180 graos, esta coordenada mide o ángulo arredor do eixe OZ , como o fai φ nas coordenadas esféricas. Tamén a latitude pode ser norte ou sur e varía entre 0 e 90 graos, pero mide o ángulo con respecto ao plano XY , que en esencia coincide con medir o ángulo con respecto ao eixe OZ , como a coordenada θ .

As coordenadas esféricas son moi axeitadas para describir rexións con simetría esférica, é dicir, rexións onde todos os puntos distan o mesmo da orixe de coordenadas.

Índice

- 1 Os espazos vectoriais \mathbb{R}^2 e \mathbb{R}^3
- 2 Produto escalar
- 3 Produto vectorial en \mathbb{R}^3
- 4 Aplicacións dos produtos escalar e vectorial
- 5 Coordenadas
- 6 Topoloxía en \mathbb{R}^n**

Topoloxía en \mathbb{R} : intervalos

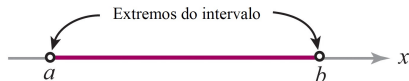
Definicións. Sexan $a, b \in \mathbb{R}$.

- Defínese o **intervalo aberto** (a, b) como o subconxunto de \mathbb{R} dado por:

$$(a, b) := \{x \in \mathbb{R} / a < x < b\}$$

- Defínese o **intervalo pechado** $[a, b]$ como o subconxunto de \mathbb{R} dado por:

$$[a, b] := \{x \in \mathbb{R} / a \leq x \leq b\}$$

a e b son os **extremos** do intervalo.

- Defínense os **intervalos abertos** (a, ∞) e $(-\infty, a)$ como

$$(a, \infty) := \{x \in \mathbb{R} / a < x\}, \quad (-\infty, a) := \{x \in \mathbb{R} / x < a\}$$

e os correspondentes **intervalos pechados** $[a, \infty)$ e $(-\infty, a]$ como

$$[a, \infty) := \{x \in \mathbb{R} / a \leq x\}, \quad (-\infty, a] := \{x \in \mathbb{R} / x \leq a\}$$

Cotas, máximo e mínimo, supremo e ínfimo

Cotas de $A \subset \mathbb{R}$

- a é unha **cota superior** de A se $a \geq x$ para todo $x \in A$.
- a é unha **cota inferior** de A se $a \leq x$ para todo $x \in A$.

Un conxunto dise **acoutado** se ten unha cota superior e unha cota inferior.

Exemplo:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

Cotas, máximo e mínimo, supremo e ínfimo

Cotas de $A \subset \mathbb{R}$

- a é unha **cota superior** de A se $a \geq x$ para todo $x \in A$.
- a é unha **cota inferior** de A se $a \leq x$ para todo $x \in A$.

Un conxunto dise **acoutado** se ten unha cota superior e unha cota inferior.

Máximo e mínimo de $A \subset \mathbb{R}$: $\max(A)$ e $\min(A)$

- O **máximo** de A é un punto $x \in A$ tal que $x \geq y$ para todo $y \in A$.
- O **mínimo** de A é un punto $x \in A$ tal que $x \leq y$ para todo $y \in A$.

Exemplo:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

Cotas, máximo e mínimo, supremo e ínfimo

Cotas de $A \subset \mathbb{R}$

- a é unha **cota superior** de A se $a \geq x$ para todo $x \in A$.
- a é unha **cota inferior** de A se $a \leq x$ para todo $x \in A$.

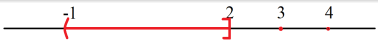
Un conxunto dise **acoutado** se ten unha cota superior e unha cota inferior.

Máximo e mínimo de $A \subset \mathbb{R}$: $\max(A)$ e $\min(A)$

- O **máximo** de A é un punto $x \in A$ tal que $x \geq y$ para todo $y \in A$.
- O **mínimo** de A é un punto $x \in A$ tal que $x \leq y$ para todo $y \in A$.

Supremo e ínfimo de $A \subset \mathbb{R}$: $\sup(A)$ e $\inf(A)$

- O **supremo** de A é a menor das cotas superiores, é dicir, é o menor punto $x \in \mathbb{R}$ tal que $x \geq y$ para todo $y \in A$.
- O **ínfimo** de A é a maior das cotas inferiores, é dicir, é o maior punto $x \in \mathbb{R}$ tal que $x \leq y$ para todo $y \in A$.

Exemplo: $A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$

Topoloxía de \mathbb{R}^n : bólas abertas.

Definición

Sexa $\mathbf{x}_0 \in \mathbb{R}^n$ e $r > 0$. Definimos a **bóla aberta** de centro \mathbf{x}_0 e raio r como o conxunto:

$$B_r(\mathbf{x}_0) := \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}^n / \|\mathbf{x} - \mathbf{x}_0\| < r\}$$

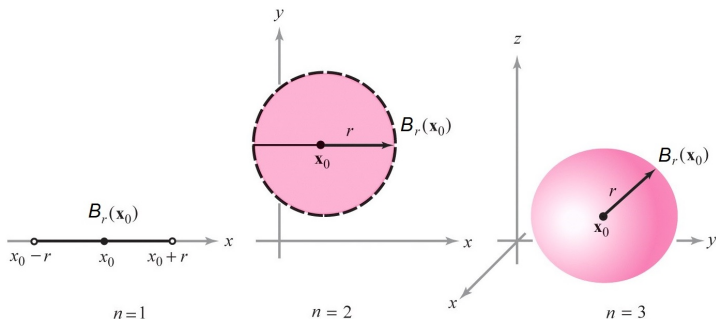
Topoloxía de \mathbb{R}^n : bólas abertas.

Definición

Sexa $\mathbf{x}_0 \in \mathbb{R}^n$ e $r > 0$. Definimos a **bóla aberta** de centro \mathbf{x}_0 e raio r como o conxunto:

$$B_r(\mathbf{x}_0) := \{\mathbf{x} \in \mathbb{R}^n / \|\mathbf{x} - \mathbf{x}_0\| < r\}$$

Exemplos:

Clasificación de puntos: puntos interiores

Puntos interiores

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

- x_0 é un punto **interior** se existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Clasificación de puntos: puntos interiores

Puntos interiores

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

- x_0 é un punto **interior** se existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

Clasificación de puntos: puntos interiores

Puntos interiores

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

- x_0 é un punto **interior** se existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$\overset{\circ}{A} = (-1, 2)$$

Notación: ao conxunto de puntos interiores de A chamámolo o *interior* de A e denotámolo por $\overset{\circ}{A}$.

Clasificación de puntos: puntos interiores

Puntos interiores

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

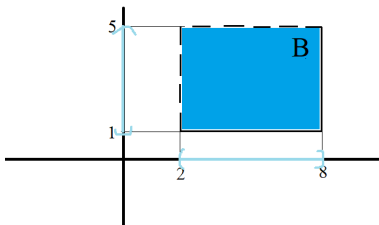
- x_0 é un punto **interior** se existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$\overset{\circ}{A} = (-1, 2)$$

$$B = (2, 8) \times [1, 5]$$

Notación: ao conxunto de puntos interiores de A chamámolo o *interior* de A e denotámolo por $\overset{\circ}{A}$.

Clasificación de puntos: puntos interiores

Puntos interiores

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

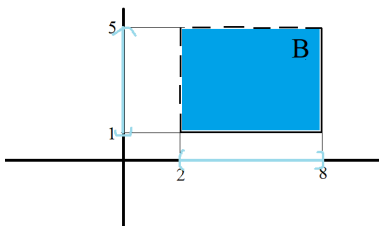
- x_0 é un punto **interior** se existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$\overset{\circ}{A} = (-1, 2)$$

$$B = (2, 8] \times [1, 5]$$

$$\overset{\circ}{B} = (2, 8) \times (1, 5)$$

Notación: ao conxunto de puntos interiores de A chamámolo o *interior* de A e denotámolo por $\overset{\circ}{A}$.

Clasificación de puntos: puntos adherentes

Puntos adherentes

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

- x_0 é un punto **adherente** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$.

Clasificación de puntos: puntos adherentes

Puntos adherentes

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

- x_0 é un punto **adherente** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

Clasificación de puntos: puntos adherentes

Puntos adherentes

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

- x_0 é un punto **adherente** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$\bar{A} = [-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

Notación: ao conxunto de puntos adherentes de A chamámolo a *adherencia* de A e denotámolo por \bar{A} .

Clasificación de puntos: puntos adherentes

Puntos adherentes

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

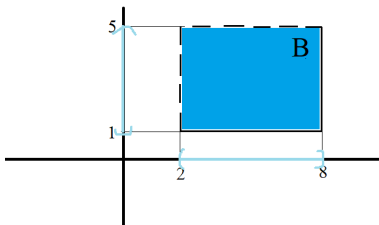
- x_0 é un punto **adherente** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$\bar{A} = [-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$B = (2, 8] \times [1, 5)$$

Notación: ao conxunto de puntos adherentes de A chamámolo a *adherencia* de A e denotámolo por \bar{A} .

Clasificación de puntos: puntos adherentes

Puntos adherentes

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

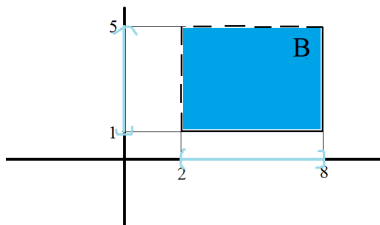
- x_0 é un punto **adherente** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$\bar{A} = [-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$B = (2, 8) \times [1, 5]$$

$$\bar{B} = [2, 8] \times [1, 5]$$

Notación: ao conxunto de puntos adherentes de A chamámolo a *adherencia* de A e denotámolo por \bar{A} .

Clasificación de puntos: puntos fronteira

Puntos fronteira

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

- x_0 é un punto **fronteira** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$ e $B_r(x_0) \cap (\mathbb{R}^n \setminus A) \neq \emptyset$.

Clasificación de puntos: puntos fronteira

Puntos fronteira

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

- x_0 é un punto **fronteira** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$ e $B_r(x_0) \cap (\mathbb{R}^n \setminus A) \neq \emptyset$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

Clasificación de puntos: puntos fronteira

Puntos fronteira

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

- x_0 é un punto **fronteira** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$ e $B_r(x_0) \cap (\mathbb{R}^n \setminus A) \neq \emptyset$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$Fr(A) = \{-1, 2, 3, 4\}$$

Notación: ao conxunto de puntos fronteira de A chamámolo *fronteira* de A e denotámolo por $Fr(A)$.

Clasificación de puntos: puntos fronteira

Puntos fronteira

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

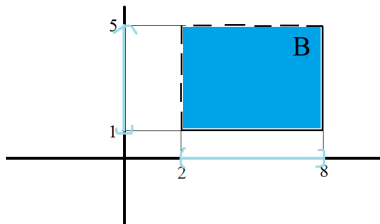
- x_0 é un punto **fronteira** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$ e $B_r(x_0) \cap (\mathbb{R}^n \setminus A) \neq \emptyset$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$Fr(A) = \{-1, 2, 3, 4\}$$

$$B = (2, 8] \times [1, 5]$$

Notación: ao conxunto de puntos fronteira de A chamámolo *fronteira* de A e denotámolo por $Fr(A)$.

Clasificación de puntos: puntos fronteira

Puntos fronteira

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

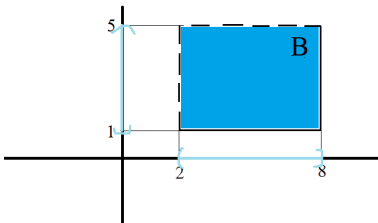
- x_0 é un punto **fronteira** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$ e $B_r(x_0) \cap (\mathbb{R}^n \setminus A) \neq \emptyset$.

Exemplos:

$$A = (-1, 2] \cup \{3\} \cup \{4\}$$

$$Fr(A) = \{-1, 2, 3, 4\}$$

$$B = (2, 8] \times [1, 5]$$

$$Fr(B) = [2, 8] \times \{1\} \cup \{8\} \times [1, 5] \\ \cup [2, 8] \times \{5\} \cup \{2\} \times [1, 5]$$

Notación: ao conxunto de puntos fronteira de A chamámolo *fronteira* de A e denotámolo por $Fr(A)$.

Topoloxía de \mathbb{R}^n : clasificación de puntos

Clasificación de puntos

Sexa A un subconxunto de \mathbb{R}^n ($A \subset \mathbb{R}^n$) e $x_0 \in \mathbb{R}^n$.

- x_0 é un punto **interior** se existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.
- x_0 é un punto **adherente** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$.
- x_0 é un punto **fronteira** se para todo $r > 0$ se cumpre $B_r(x_0) \cap A \neq \emptyset$ e $B_r(x_0) \cap (\mathbb{R}^n \setminus A) \neq \emptyset$.

Notación:

- ao conxunto de puntos interiores de A chamámolo o *interior* de A e denotámolo por $\overset{\circ}{A}$,
- ao conxunto de puntos adherentes de A chamámolo a *adherencia* de A e denotámolo por \bar{A} ,
- ao conxunto de puntos fronteira de A chamámolo *fronteira* de A e denotámolo por $Fr(A)$.

Temos as seguintes relacións:

$$\overset{\circ}{A} \subset A \subset \bar{A}, \quad \bar{A} = \overset{\circ}{A} \cup Fr(A) = A \cup Fr(A), \quad \overset{\circ}{A} = \bar{A} \setminus Fr(A) = A \setminus Fr(A).$$

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos abertos

Conxuntos abertos

Un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ é aberto se todos os seus puntos son interiores, é dicir, se para todo punto $x_0 \in A$ existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

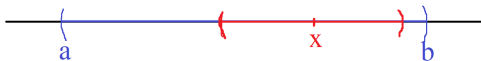
Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos abertos

Conxuntos abertos

Un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ é aberto se todos os seus puntos son interiores, é dicir, se para todo punto $x_0 \in A$ existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Exemplos:

- Os intervalos abertos son conxuntos abertos de \mathbb{R} .

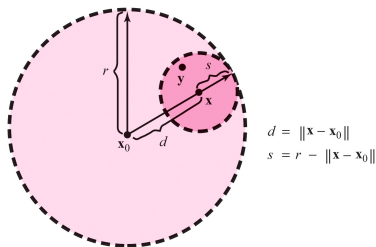
Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos abertos

Conxuntos abertos

Un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ é aberto se todos os seus puntos son interiores, é dicir, se para todo punto $x_0 \in A$ existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Exemplos:

- Os intervalos abertos son conxuntos abertos de \mathbb{R} .
- As bolas abertas son conxuntos abertos de \mathbb{R}^n .

$$d = \|x - x_0\|$$

$$s = r - \|x - x_0\|$$

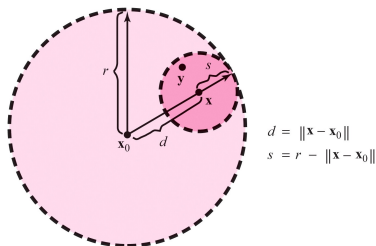
Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos abertos

Conxuntos abertos

Un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ é aberto se todos os seus puntos son interiores, é dicir, se para todo punto $x_0 \in A$ existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Exemplos:

- Os intervalos abertos son conxuntos abertos de \mathbb{R} .
- As bolas abertas son conxuntos abertos de \mathbb{R}^n .
- O conxunto baleiro \emptyset e o total \mathbb{R}^n son conxuntos abertos.

$$d = \|x - x_0\|$$

$$s = r - \|x - x_0\|$$

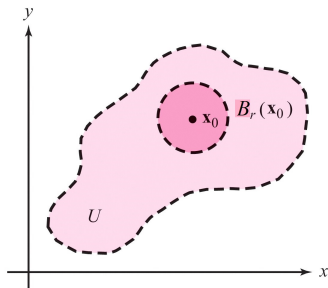
Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos abertos

Conxuntos abertos

Un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ é aberto se todos os seus puntos son interiores, é dicir, se para todo punto $x_0 \in A$ existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Exemplos:

- Os intervalos abertos son conxuntos abertos de \mathbb{R} .
- As bolas abertas son conxuntos abertos de \mathbb{R}^n .
- O conxunto baleiro \emptyset e o total \mathbb{R}^n son conxuntos abertos.

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos abertos

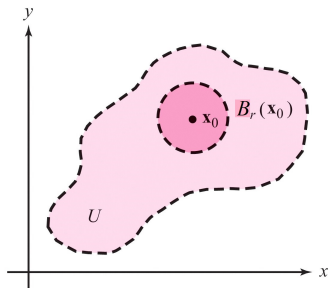
Conxuntos abertos

Un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ é aberto se todos os seus puntos son interiores, é dicir, se para todo punto $x_0 \in A$ existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Exemplos:

- Os intervalos abertos son conxuntos abertos de \mathbb{R} .
- As bolas abertas son conxuntos abertos de \mathbb{R}^n .
- O conxunto baleiro \emptyset e o total \mathbb{R}^n son conxuntos abertos.

Unha **veciñanza** dun punto $x \in \mathbb{R}^n$ é un conxunto aberto que contén a x .

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos abertos

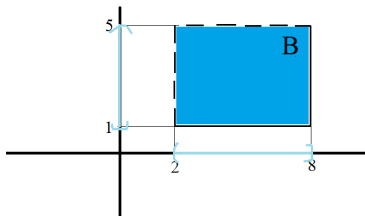
Conxuntos abertos

Un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ é aberto se todos os seus puntos son interiores, é dicir, se para todo punto $x_0 \in A$ existe $r > 0$ tal que $B_r(x_0) \subset A$.

Exemplos:

- Os intervalos abertos son conxuntos abertos de \mathbb{R} .
- As bolas abertas son conxuntos abertos de \mathbb{R}^n .
- O conxunto baleiro \emptyset e o total \mathbb{R}^n son conxuntos abertos.

Unha **veciñanza** dun punto $x \in \mathbb{R}^n$ é un conxunto aberto que contén a x .

Este conxunto non é aberto!

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos abertos

Propiedades:

- A unión dunha colección arbitraria de conxuntos abertos é un aberto.
- A intersección dun número finito de conxuntos abertos é un aberto.
- Un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ é aberto se e só se $A = \overset{\circ}{A}$. En particular, o interior dun conxunto sempre é aberto.
- Sexa $A \subset \mathbb{R}^n$. O interior de A é a unión de todos os conxuntos abertos contidos en A .

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos pechados

Conxuntos pechados

Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se o seu complementario $\mathbb{R}^n \setminus B$ é un conxunto aberto.

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos pechados

Conxuntos pechados

Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se o seu complementario $\mathbb{R}^n \setminus B$ é un conxunto aberto. **Exemplos:**

- Os intervalos pechados son conxuntos pechados de \mathbb{R} .

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos pechados

Conxuntos pechados

Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se o seu complementario $\mathbb{R}^n \setminus B$ é un conxunto aberto. **Exemplos:**

- Os intervalos pechados son conxuntos pechados de \mathbb{R} .
- O complementario dunha bóla aberta é un conxunto pechado de \mathbb{R}^n .

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos pechados

Conxuntos pechados

Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se o seu complementario $\mathbb{R}^n \setminus B$ é un conxunto aberto. **Exemplos:**

- Os intervalos pechados son conxuntos pechados de \mathbb{R} .
- O complementario dunha bóla aberta é un conxunto pechado de \mathbb{R}^n .
- O conxunto baleiro \emptyset e o total \mathbb{R}^n son conxuntos pechados.

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos pechados

Conxuntos pechados

Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se o seu complementario $\mathbb{R}^n \setminus B$ é un conxunto aberto. **Exemplos:**

- Os intervalos pechados son conxuntos pechados de \mathbb{R} .
- O complementario dunha bóla aberta é un conxunto pechado de \mathbb{R}^n .
- O conxunto baleiro \emptyset e o total \mathbb{R}^n son conxuntos pechados.

Propiedades:

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos pechados

Conxuntos pechados

Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se o seu complementario $\mathbb{R}^n \setminus B$ é un conxunto aberto. **Exemplos:**

- Os intervalos pechados son conxuntos pechados de \mathbb{R} .
- O complementario dunha bóla aberta é un conxunto pechado de \mathbb{R}^n .
- O conxunto baleiro \emptyset e o total \mathbb{R}^n son conxuntos pechados.

Propiedades:

- A unión dun número finito de conxuntos pechados é un pechado.

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos pechados

Conxuntos pechados

Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se o seu complementario $\mathbb{R}^n \setminus B$ é un conxunto aberto. **Exemplos:**

- Os intervalos pechados son conxuntos pechados de \mathbb{R} .
- O complementario dunha bóla aberta é un conxunto pechado de \mathbb{R}^n .
- O conxunto baleiro \emptyset e o total \mathbb{R}^n son conxuntos pechados.

Propiedades:

- A unión dun número finito de conxuntos pechados é un pechado.
- A intersección dunha familia arbitraria de conxuntos pechados é un pechado.

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos pechados

Conxuntos pechados

Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se o seu complementario $\mathbb{R}^n \setminus B$ é un conxunto aberto. **Exemplos:**

- Os intervalos pechados son conxuntos pechados de \mathbb{R} .
- O complementario dunha bóla aberta é un conxunto pechado de \mathbb{R}^n .
- O conxunto baleiro \emptyset e o total \mathbb{R}^n son conxuntos pechados.

Propiedades:

- A unión dun número finito de conxuntos pechados é un pechado.
- A intersección dunha familia arbitraria de conxuntos pechados é un pechado.
- Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se e só se $B = \bar{B}$. En particular a adherencia dun conxunto sempre é un pechado.

Topoloxía en \mathbb{R}^n : conxuntos pechados

Conxuntos pechados

Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se o seu complementario $\mathbb{R}^n \setminus B$ é un conxunto aberto. **Exemplos:**

- Os intervalos pechados son conxuntos pechados de \mathbb{R} .
- O complementario dunha bóla aberta é un conxunto pechado de \mathbb{R}^n .
- O conxunto baleiro \emptyset e o total \mathbb{R}^n son conxuntos pechados.

Propiedades:

- A unión dun número finito de conxuntos pechados é un pechado.
- A intersección dunha familia arbitraria de conxuntos pechados é un pechado.
- Un conxunto $B \subset \mathbb{R}^n$ é pechado se e só se $B = \bar{B}$. En particular a adherencia dun conxunto sempre é un pechado.
- Sexa $B \subset \mathbb{R}^n$. A adherencia de B é a intersección de todos os conxuntos pechados que conteñen a B .

Conxuntos acoutados e compactos

Conxuntos acoutados

Dicimos que un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ está acoutado se existe un raio $r > 0$ e un punto x_0 tal que $A \subset B_r(x_0)$.

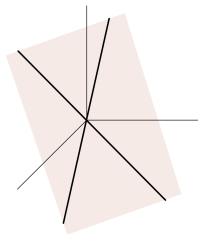
Conxuntos acoutados e compactos

Conxuntos acoutados

Dicimos que un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ está acoutado se existe un raio $r > 0$ e un punto x_0 tal que $A \subset B_r(x_0)$.

Exemplos:

- Unha bóla aberta $B_s(y_0)$ está acoutada.
- Un plano non está acoutado.

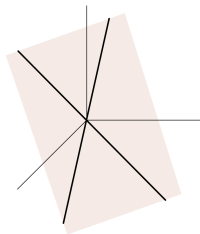
Conxuntos acoutados e compactos

Conxuntos acoutados

Dicimos que un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ está acoutado se existe un raio $r > 0$ e un punto x_0 tal que $A \subset B_r(x_0)$.

Exemplos:

- Unha bóla aberta $B_s(y_0)$ está acoutada.
- Un plano non está acoutado.

Conxuntos compactos

Dicimos que un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ é compacto se é pechado e acoutado.

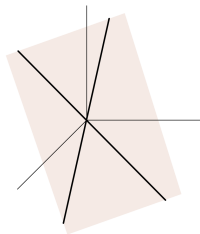
Conxuntos acoutados e compactos

Conxuntos acoutados

Dicimos que un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ está acoutado se existe un raio $r > 0$ e un punto x_0 tal que $A \subset B_r(x_0)$.

Exemplos:

- Unha bóla aberta $B_s(y_0)$ está acoutada.
- Un plano non está acoutado.

Conxuntos compactos

Dicimos que un conxunto $A \subset \mathbb{R}^n$ é compacto se é pechado e acoutado.

Exemplos:

- Un intervalo da forma $[a, b]$, con $a, b \in \mathbb{R}$, é un compacto.
- A adherencia dunha bóla aberta $\bar{B}_r(x_0)$ é un compacto.

Bibliografía

- J. de Burgos; *Álgebra Lineal*, Ed. McGrawHill, 1993.
- C. Gómez Bermúdez; *Problemas de Álgebra lineal*, Ed. Andavira, 2015.
- S. I. Grossman; *Álgebra Lineal con aplicaciones*, Ed. McGrawHill, 1992.
- R. Larson, B. H. Edwards, D. C. Calvo; *Álgebra lineal*, Pirámide Ediciones, 2004.
- Marsden, J., Tromba, A. (2010). Cálculo vectorial. Addison-Wesley.
- D. C. Lay; *Álgebra lineal y sus aplicaciones*. Addison-Wesley, 2007.

Topoloxía en \mathbb{R}^n

Cálculo

Grao en Enxeñería Mecánica e Grao en Tecnoloxías Industriais
Escola Politécnica de Enxeñería de Ferrol